

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per
Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum,
quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia
Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 624. An & qualiter ingressuris, aut jam ingressis religionem
prohibitum sit, aut permissum testari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](#)

Covar. *inc. cùm in officiis. num. 2.* Barbos. *ibid. n. 3.* Nav. *l. c. q. 1. monit. 26.* & 43. Pirh. *b. t. num. 33.* Reiffenst. *num. 327.* testantes de communiter recepta contra Garciam. *de benef. p. 2. c. 1. n. 2.* quamvis tamen etiam teste Laym. *l. c. th. 127.* Pirh. *b. t. n. 33.* in quibusdam Ecclesiis servetur contrarium, ita ut per parsumoniam collecta, neque ab intestato, neque per testamentum transeant ad hæredes, sed maneat apud Ecclesiis. Idem dicendum de iis, quæ offeruntur Clericis tanquam vita stipendium, quia Missas celebrant & officia divina decantant vel cantantibus assistunt, quæque acquirunt ex funeralibus exequis defunctorum, & Capellaniis ad nutum amovilibus &c., de quo magis dubitari poterat, de distributionibus quotidianis; eo quod hæ videantur acquiri titulo Ecclesiæ seu ratione beneficii, & desumantur ex iisdem bonis, ex quibus redditus beneficii, tanquam portiones ex iis detractæ; non tamen dentur beneficii fructus; sed principaliter ut menses seu stipendium præstiti laboris & ministerii, adeòque induit personæ, non Ecclesiæ, unde poterit de iis pro libitu disponere tam inter vivos, quam mortis causâ & per ultimam voluntatem. ac ita, etiam in specie de distributionibus, docent Abb. *inc. cum in officiis. b. t. n. 7.* Covar. *ibid. n. 4.* Clar. *l. o. g. 27. n. 10.* dicens sic servari in praxi. Laym. Pirh. *ll. cit.* & alii apud Barbos. *in c. cùm in officiis.* contra Nicol. de Ubaldis. Nav. Tanner. Quin & poterunt de ipsis beneficii fructibus superfluis in aliquibus casibus testari in quoscunque usus, eaque relinquere consanguineis, ut dum ex patrimonialibus, vel etiam ex redditibus beneficii, quos pro ratione statutis absumere potuissent, aliquid in utilitatem Ecclesiæ impenderunt, detrahendo tantundem ex redditibus beneficii residuis. *c. si quis. 12. q. 2. c. si Episcopus. 12. q. 5.* Abb. *l. c. n. 4.* Nav. *tr. de reditib. Eccl. q. 3. monit.*

4. Laym. *l. c. th. 126.* Pirh. *n. 34.* cùm tunc testentur virtualiter & equivalenter de bonis patrimonialibus. Idem est, dum ex iis de bonis impenderunt in causas pias. *cir. c. si quis.* Abb. *l. c. n. 30.* Molin. *d. 147.* Nav. Pirh. *ll. cit.* Item, ut cum gl. *inc. conquirente de cler. non resid. v. sufficientia.* Laym. *l. c. Pirh. n. 35.* Arg. *c. de multa. de prob. in fine.* si non quidem ex patrimonialibus, sed ex proprio labore, doctrina, consilio præstitis Ecclesiæ, ut inde de ea bene meriti censeantur, acquisitis testari possunt. Quin & absolute ex bonis intuitu Ecclesiæ acquisitis beneficiarii, sive administrationem habeant, sive non, facere possunt moderatas eleemosynas & donationes remuneratorias erga bene meritos de Ecclesia vel beneficio. Pirh. *n. 37.* juxta *c. relatum. & c. ad hoc b. t.* De ceterò decedente rectore vel beneficiato, qui curam aut administrationem alicujus Ecclesiæ, Capellæ, Altaris habuit, bona ab eo intuitu Ecclesiæ acquisita relicta ad successorem in administratione eadem devolvuntur à quo impendenda, non pro libitu, sed in bonum ejusdem Ecclesiæ vel Capella. vel si nullam administrationem habuit, sed simplicem præbendam in Ecclesia Collegiata, dicta bona ab eo relicta devolvuntur, non ad successorem in beneficio sed ad Capitulum, utpote cui jura & administratio bonorum capitularium est commissa, ut ea vel distribuat inter ceteros præbendatos; vel in communia massa seu corpore pro futuris necessitatibus reservet. Pirh. *n. 36.* Arg. *c. cùm in officiis. b. t.* ex quo etiam *num. 38.* notandum, quod, dum quis habuit plura beneficia in diversis Ecclesiis, bona illa sunt dividenda inter illas Ecclesiis, vel successores; ita ut plus ex illis perveniat ad illam Ecclesiam, à qua plus reddituum accepit juxta

c. relatum. b. t. in fine. & gl. ibi fin. junctâ gl. marg.
lit. D. nisi forte constet vel colligi possit, bona illa relicta profecta tantum ab una illarum Ecclesiæ. Notandum quoque cum eodem, Jure Pontificio posteriore statutum, ut bona acquisita occasione Ecclesia post mortem eorum relicta tanquam spolia cedant Sedi seu Cameræ Apostolicæ, de quo vi-deri possunt Navar. *tr. de spolis Clericor. & Tulch. v. spolia Clericorum.*

Quæst. 62. 4. *An & qualiter ingressus aut jam ingressus Religionem prohibatum sit vel permisum testari.*

1. **R** Esp. Primò: potest quis ante ingressum in religionem postquam resolvit in eam ingredi, seu contemplatione ipsius ingressus, modò alias habili sit ad testandum, liberè testari, & per aliam ultimam voluntatem disponere de bonis suis, est omnino communis; quia sunt simpliciter sui juris & domini suorum bonorum non secus ac alii, qui nunquam de religione ingredienda cogitarunt; dum nullibi in jure ratione propositi eam ingrediendi iis adempta sit facultas illa sit liberè disponendi. Quin & addit. Clar. *§. testamentum. q. 28. n. 3.* etiam minorem vel prodigum ingrediendi religionem non egere auctoritate curatoris, si quem habet, in ordine ad testandum, pro quo citat Jo-And. *in c. in praesentia. de probat. & Abb. ibid. n. 54.* addita ratione; quod in spiritualibus non attendatur auctoritas patris vel curatoris. An autem & qualiter testamentum factum ante ingressum religionis per ingressum illum rumpatur, dicetur inferius.

2. Resp. Secundo: potest quoque quis jam ac-
 etu ingressus novitiatum tempore illius liberè testari absque omni licentia superioris non secus ac alii laici permanentes in sæculo; cùm & illi libertatem suam & dominium quod ad hoc per illum in-
 gressum non amiserint, nullo adhuc voto obedi-
 entia aut paupertatis emissio. Covar. *in c. 2. b. t. n. 5.*
 Nav. *comment. 2. de Regular. num. 49.* Clar. *l. c. num. 2.* Molin. *& 7. & 7. tract. 2. d. 139. num. 8.*
 Sanch. *L. 7. mor. c. 3. num. 3.* Pirh. *b. t. num. 53.*
 cum communi. Arg. *Auth. nunc autem. c. de Epis. & Cler. & c. si qua mulier. §. fin. cap. 19. q. 3.*
Auth. ingressi. c. de SS. Eccl. Dum hi textus lo-
 quantur de ingressu irrevocabili secura professione.
 An verò id possint novitii absque solennitatibus requiritis à Jure Civili in terris Imperii pro testa-
 mentis factis ad causas profanas, non est extra
 controversiam. Affirmat Clar. *cit. num. 2.* citatis
 pro hoc Bartol. & Decio, argumento ducto à mi-
 litibus armatae militiae proxime accingendis, qui
 pro cinctis habentur. Contrarium tamen proba-
 bilius tuerit. Pirh. *num. 54.* Nav. *l. c. num. 52.*
 Sanch. *L. 3. c. 3. num. 18. & 20.* ex alii apud
 illum; eò quod nullibi in jure reperiatur tale privi-
 legium concessum novitiis, & argumentum du-
 ctum à militia sæculari ad novitium non valeat,
 cum is non nisi post professionem propriè sit miles
 Ecclesiæ militie; et si in hoc puncto proximè cingendus
 haberetur pro cincto, Novitus haberetur
 pro professo, & consequenter testari non posset.
 De ceterò hæc facultas pro quocunque tempo-
 re Novitiatū testandi non eripitur Novitus per
 Tridentinum. *sess. 25. cap. 16. de regular.* dum
 ibi statuitur, ut renunciatio etiam jurata ab iis
 facta in favorem cujuscunque cause, etiam
 pia, sine licentia Episcopi ejusve Vicarii an-
 te duos menes proximos professioni sit irrita &
 nullius

nullius effectus; cum ibi solum sit sermo de dispositione illorum facta ab iis inter vivos absque dicta solennitate; idque, ne Noviti per tales dispositiones, si validae forent, privati bonis suis, cogerentur manere in religione, amissam ob talem privationem facultate redendi ad saeculum; qua ratio in factio testamenti locum non habet; cum illud non fortius effectum ante novitii mortem naturalem vel civilem, qualis est professio, sed semper revocari possit. ita Nav. l. c. n. 51. Zoës. b. t. n. 17. Pirk. n. 55. Reiffenst. n. 362.

3. Resp. Tertio: Pralati Ordinum Religiosorum aliquae eorum professi incapaces sunt testamenti condendi; quia per votum obedientia omni libertate disponendi de suis, & per votum paupertatis omni dominio rerum suarum, & consequenter facultate testandi (cum, qui dominium rei non habeat, etiam de ea testandi facultatem non habeat, dum testatio est actus domini) privati existunt. ita juxta Auct. ingressi. c. de ff. Eccles. qua canonizata est per Can. quia ingredientibus. 19. q. 3. Clar. l. c. num. 7. Nav. l. c. num. 44. Sanch. l. c. 8. num. 2. Pirk. num. 45. cum communis.

4. Extenditur responsio primò ad tacite professos, ad quem professionem tacitam inducendam olim sufficiebat sufficetio Prælatura post ingressum per annum gestæ, etiam habitu Prælatorum non assumpto. Arg. cit. c. quia ingredientibus. Fagn. ibid. num. 28. Jo-And. n. 3. Pirk. n. 46. cui tamen obstat videtur, quod jure novo. c. nullus. de eleb. in 6. professio expressa requiratur, ut ad Abbatiam vel Prælaturam quis eligi possit. Extenditur secundò, ita ut etiam ad causas pias, utpote in quibus eadem militat ratio prohibitionis, testari nequeant. Molin. l. c. d. 141. num. 1. Sanch. l. c. n. 3. Barbos. in e. 2. b. t. num. 5. Pirk. n. 47. Reiffenst. num. 353. imo ne quidem cum licentia cuiuscunque Prælati Papæ inferioris, utpote qui nec ipsi sine licentia Papæ id facere possunt. Molin. l. c. num. 9. Sanch. l. c. num. 5. Nav. l. c. num. 44. Rodriq. Tom. 3. 99. regul. q. 69. a. 2. Less. de Just. L. 2. c. 19. num. 4. Pirk. l. c. Extenditur tertio, ut professus, etiam cum licentia superioris, nequeat facere codicillos; cum, qui de jure testari nequit, nequeat etiam facere codicillos. Nav. l. c. Sanch. l. c. num. 9. Pirk. num. 46. neque etiam donare causâ mortis ex eodem principio. Pirk. l. c. citatis Nav. L. 2. conf. 2. num. 3. Rodriq. l. c. Tom. 2. q. 48. num. 7. nill fortè donatio causâ mortis sit modica, ad quam dare licentiam potest superior; cum magis ad natum donationis inter vivos accedit; uti & datam revocare potest ante mortem professi. Sanch. l. c. n. 11. Barbos. l. c. num. 8. Laym. L. 3. tr. 5. c. 3 num. 5. Pirk. l. c. Excipitur tamen primò, qui religionem professus, in saeculo liberos reliquit, eti ante professionem de bonis suis illis non providit, potest post eam dividere inter eos bona legitima nulli diminutâ, & retenta monasterio saltem portione filiali juxta c. si qua mulier. 19. q. 3. qui textus licet ex jure civili Auct. si qua mulier. c. de ff. Eccles. & Novell. 123. c. 38. translatus in decretum, vim tamen & autoritatem Juris Ecclesiastici ex Ecclesia usu & Pontificum approbatione saltem tacita accepit ut Barbos. in cit. can. Si qua mulier. citatis alius. Etsi autem hanc bonorum divisionem testamentum dicat Clar. §. testamentum. q. 28. num. 8. dum ibi ait: potest professus in monasterio capaci bonorum immobiliarum testari inter liberos juxta Auct. si qua mulier. ut idem dicit. Muller. in ff. qui testam. fac. sb. 7. lit. 1. ubi: Monachi inter liberos, quos ha-

bet, antequam monasterium ingrediatur, licet facere testamentum inter liberos filiali portione Monasterio relicta per Auth. Si qua mulier. Licet etiam eam supplere vicem testamenti fateatur Wiesln. b. t. num. 25. Negat tamen is, habere eam vim testamenti; sed melius vocari actum administrationis specialiter jure indultum tali professo, ne videantur jura universaliter negantia professo factio testamenti correta. citat pro hoc Less. & Sanch. Verum videtur in hoc miseri non parum questionis de nomine.

5. Resp. Quartò: potest nihilominus professus de licentia Papæ testari, nimurum de rebus aliquibus, quarum administrationem & usum habet, non secus ac eas ex eadem licentia donare potest inter vivos. Covar. in c. 2. b. t. num. 10. Nav. comment. 2. de regular. num. 57. Molin. tr. 2. d. 141. num. 9. Sanch. l. c. num. 45. & 47. Less. L. 2. c. 41. num. 73. Pirk. h. t. num. 50. ubi ait, ad hujus licentia concessionem non requiri, ut illi concedatur dominium, & sic cum eo dispensetur in voto paupertatis, sed sufficere, ut ei concedatur libera administrationis & usus illarum rerum, cum potestate illas alienandi, etiam per ultimam voluntatem. Facilius autem illam facultatem testandi concedere solet regularibus beneficiariis extra claustrum degentibus, praesertim si Episcopatum vel Cardinalatum obtineant. vel si absque beneficio extra claustra de Superiorum licentia degentes, nihil à monasterio, in quo professi accipiunt; sed necessaria alimenta propriâ industria vel labore, aut ex elemosynis querant. Quin & intra claustra viventibus assignat ex consuetudine illis certâ portione pro victu & vestitu, ita ut, quod ex ea residuum est, sibi servent, & quod deficit, industria & labore comparent. Difficilius verò & rarius degentibus intra claustra, si alantur ex communibus monasterii bonis, nullamque propriam rerum administrationem habeant. ita Pirk. l. c. cum Molin. l. c. num. 10. Sanch. num. 60. Nav. num. 58. Azor. p. 1. L. 12. c. 9. q. ult. Potrò hæc facultas exprefæ ad testandum concedi debet, & concessa, nisi aliud exprimatur, extenditur tantum ad causas pias. Less. l. c. num. 40. Molin. num. 14. Sanch. num. 51. Item non nisi ad bona, qua de facto habet Religiosus, & nequaquam ad ea bona, qua vi prioris testamenti ante ingressum in religionem alteri, vel per professionem acquisita Monasterio, cum facultas à Principe intelligi non debeat cum prejudicio alterius. Sanch. num. 55. Item non extenditur ad faciendo codicillos, aut donandum causâ mortis, cum argumentum à majore ad minus locum non habeat in dispensationibus, utpote stricti juris. Sanch. num. 53. Data autem semel hæc licentia est perpetua, neque extinguitur morte concedentis Papæ. Neque etiam per primum actum testandi; sed facere potest testamentum toties, quoties libuerit, & prius revocare usque ad mortem. Sanch. l. c. num. 56. Pirk. l. c.

6. Repugnat tamen indui consuetudine, ut professus circa dictam Papæ licentiam testari possit, ut probabilius tenent Laym. in c. ult. de consuetud. num. 8. Rodriq. Tom. 1. 99. regular. a. 2. Pirk. b. t. n. 52. contra Nav. comment. 2. de regul. c. 8. n. ult. eo quod talis consuetudo, supposito voto paupertatis repugnet religioni adeoque ipsi juri naturali. imo videtur involvere contradictionem, ut religiosus professus manens talis, liberè & licetè agere possit,

quæ statui religioso repugnant, qualiter ei repugnare liberè & licet testari ex eo parer, quod proprietas, cui Religiosi per votum paupertatis renunciarunt, in eo consistat, quod quis liberam & independentem à Superiori habeat de bonis temporalibus disponendi facultatem, quale talis consuetudo tribueret professo. His non obstante, quod dici solet: quod alicui per privilegium à Principe concedi potest, id quoque is per consuetudinem obtinere possit: cum hæc regula solum locum habeat, ubi in subjecto est capacitas. ita fere Pith.

7. Resp. Quintò: quod attinet ad Commendatarios & Professos Ordinum Militarium, tam qui contrahere possunt matrimonium, ut Equites S. Jacobi, quam quibus id permisum non est, ut Equites S. Joannis, possunt testari saltem cum licentia suorum Superiorum de bonis non tantum patrimonialibus, sed & redditibus sua commenda in vi præ privilegiorum concessionis iis desuper à Clemente VII. Innoc. VIII. & indultorum post revocationem Pii V. à Gregor. XIII. juxta pristinam consuetudinem confirmatorum; & quia non ita rigidam vovent paupertatem, sed bona sua retinent, & de iis disponere possunt, ut Abb. ad rubr. h. t. num. 6. Sanch. l. c. num. 28. & 29. Pith. l. c. vide Castrop. tr. 16. p. 12. num. 7. Idem à fortiore dicendum de Eremitis; quia Religiosi non sunt. Sanch. n. 40.

8. Resp.: extenditur responsio ultra professos ad coadjutores formatos tam temporales quam spirituales in Societate JESU. ita ut hi testari nequeant; cum per emissionem votorum, eti similitudine, incapaces redditus dominij retinendi & acquirendi bona. Molin. l. c. d. 139. num. 5. Sanch. cit. num. 8. n. 22. Pith. num. 49. Scholastici vero & Coadjutores nondum formati, eti per emissam exploratio novitiationis biennio tria vota substantialia religiosis veri & propria dicti Religiosi effecti juxta Constitutionem Gregor. XIII. quæ incipit: ascende. editam anno 1584. 8. calend. Junii, testari tamen de suis bonis, & donationes causa mortis facere possunt cum licentia suorum Superiorum; cum eorum dominium ob certas causas ad certum tempus retineant, licet eorum usus & libera seu independens à voluntate Superiorum disponendi facultas illis adempta, ita ut, si citra licentiam Superiorum de iis disponant, peccent graviter contra votum paupertatis; licet testamentum ab iis citra illam licentiam factum pro valido sustineatur, nulla Constitutione Ecclesiastica id infirmante, & ita tenent Azor. p. 1. L. 12. c. 11. q. 8. Sanch. l. c. num. 25. Suarez. Tom. 4. de relig. tr. 10. c. 6. num. 12. Pith. 49. Wiesn. num. 27. Laym. &c. contra Molin. l. c. Less. L. 2. c. 4. num. 28. Neque in hoc æquiparantur pupilli, quorum dispositio facta sine autoritate tutoris est itrita jure positivo civili.

Quest. 625. Alias inhabiles sive naturâ sive ex lege ad testandum an testari possint ad causas pias.

R Esp. Négativè cum Claro. Loc. mox citand. Muller. ad struv. in ff. qui testam. fac. pos. th. 23. lit. a. non enim per posteriora jura, quibus permittitur unicuique relinquere collegiis aut locis piis, quod olim privatis prohibeatur per. L. 1. c. de SS. Eccles. habilitantur simpliciter ad testandum, qui alias ad hoc inhabiles sunt; sed solum, qui alias prohibiti testari in favorem collegiorum & locorum piorum, nempe privati, & iis permittitur etiam in favorem illorum relinquere sua. Clar. §. testamentum. q. §. num. 1. & 2. cum gl. in cit. L. 1.

v. habeat. & Jas. ibid. à num. 12. dicente communem. Sic itaque pupillus, qui jure communi inhabilis est ad testandum, etiam si pubertati proximus manet intestabilis ad pias causas. Clar. l. c. n. 3. cum Abb. in rubr. de testam. n. 9. in fin. Bartol. in cit. l. 1. n. 18. Alex. L. §. conf. 182. n. 2. Barbar. L. 1. conf. 58. & aliis dicentibus communem. Idem dicendum de prodigo, utpote qui in hoc æquiparatur pupillo. Clar. l. c. n. 4. cum Bald. in cit. l. 1. c. de ff. Eccl. Alex. l. c. pos. n. 6. & aliis, pariter dicentibus communem. Item de damnato ad mortem. Clar. n. 6. cum Abb. l. c. n. 11. Bartol. l. c. n. 6. Alex. l. c. n. 5. & communem. Filium familiæ tamen aliis intestabilem testari posse ad causas pias, interveniente contentu patris, juxta magis communem. Arg. c. licet. de sepult. in 6. juncta gl. v. judicare, citatis plurimis, tenet Clar. l. c. num. 7. idque, ut Idem. num. 8. tam de bonis adventitiosis, in quibus patri non queritur ususfructus, quam in aliis, in quibus is patri queritur. Notat tamen Idem n. 9. cum Bartol. & Jafone, quodsi filius familiæ in testamento ad pias causas faciat legata aliqua aliis personis, ea nihil valeant; non tamen accrescant piæ causæ; sed veniant ad venientes ab intestato. Verum de his vide dicta sparsim in antecedentibus.

Quest. 626. De quibus testari quis posset.

R Esp. Primò in genere: testari quis potest de omnibus bonis & juribus tam actiuis quam palivis, quæ nomine hereditatis comprehenduntur; hæc autem non comprehendit omnia jura, quæ defunctus habebat; siquidem inter ea plura sunt, quæ morte illius intreant, v. g. ususfructus omniaque privilegia personalia; item omnia, quæ sunt facti, ut possessio. hæc enim in heredes non transeunt, adeoque de iis quis nequit testari.

Resp. De aliquibus in specie, de quibus forte dubitari magis poterat. Primò non potest quis testari de re aliena; non enim ea relinqui potest titulo institutionis. L. 24. ff. de V. S. Lauterb. ad ff. qui testam. face. pos. §. 40. possunt tamen res alienæ legari, ut Idem ibid. uti &, quæ pignoris loco obligata alteri; ita tamen, ut & has hæres teneatur luere & legatario liberas dare. Delben. de immunit. Eccl. p. 1. c. 8. du. 21. seq. 26. n. 1. & seq. Verum de his infra, ubi delegatis. Secundò potest quis testari de propriis tam præsentibus quam futuris in potentia & spē. Lauterb. l. c. Tertiò: de fendo tegulariter testari non potest vasallus; cum res sit aliena, & jus, quod in ea habet vasallus, simile est ususfructui, tum etiam, quod per primam institutionem in eo jus quæsumus habeant alii. Clarus. §. Fendum q. 40. n. 1. Socin. Jun. L. 1. conf. 72. pos. n. 40. dicentes esse regulam communem. Lauterb. l. c. juxta c. 1. de success. fendo. Et supposita hac regula, quod vasallus de feudo testari nequit, inde inferitur, quod etiam legare non possit etiam pro anima. c. 1. qualit. olim fendo. alien. pos. §. donat. Clar. l. c. n. 4. Sed neque legato feudo, debetur ejus estimatio, pro ut debetur, quando legatur res aliena. Clar. ibid. cum Bald. in cit. §. donare n. 3. Socin. Jun. l. c. num. 6. & communem. Insertur quoque, quod patre habens plures filios, non possit uni plus assignare in feudo quam alteri; cum lege constitutum sit, ut omnes filii æquiter in feudo succedant. Clar. num. 5. cum Zasio de fendo. part. 8. articul. 3. vers. & banc partem. multò minus posse totum feendum prælegari uni ex filiis. Clar. ibid. cum Alex. Ruino & aliis. Quod ipsum sine dubio procedere in feudo